

„כטרער בערבה“

מאת מ. טביב

ניו את הפועל הערבי הזול. כל עמלו של מזכיר ועד העובדים, להשיג כמה ימי עבודה אצל האיכרים בשביל מחור טר עבודה ולעבם. ענה ר. הו. ל. ל. זים על יום הפגנה ועיכוב הפועלים הרבים הזולים הבאים למושבה מכל הסביבה לגזול מפי הפועל העברי הרעב את לחמו. בראש המשסים והמסיתים נגד הפועלים העברים, עומדים כמה מי בני האיכרים הצעירים אשר נשלחו על ידי הוריהם ללמוד באוניברסיטאות אירופה והביאו אתם משם מושגים פא-שיסטיים ושנאה לפועל העברי המאורגן. הללו מארגנים הפגנות נגד מעמידים צי עירים מלכחי פינכה בנקודות תצפית שור לים וערבים, והללו מתאכזרים על הי פועלים היהודים המפגינים ומכלים בי הם את חמתם במגלביהם ואלותיהם, וראשי ההפגנה חברי ועד העובדים הי מוכים ופצועים. נסתכים בידי השופט רים ונכלאים בצינוק, ואולם יום הפי גנה זה ולבטיו במלחמה על עבודה עברית, זיעזע במקצת את מוסר הכל יות של זקני האיכרים, שהחלו להרהר אחרי מעשיהם הפזוים של בניהם קלי הדעת. ראשי הפועלים.

יחייא נכנס לארגון ההגנה ומצא חפץ בתעודתו החרשה כמומחה לתיקון נשק. את השיעמום בעונת חוסר העבודה, כי קש יחייא לגרש בעבודה אינטנסיבית בחצר ביתו, בסיקול ונטיעות חדשות. כאן מכניס המספר את הקורא לתוך עולם הפלורה בארץ ומונה לו בלשון עשירה כל מיני עבודת שדה, גינה וי עור וכך הוא עושה בתיאורי העבודה בבציר הכרמים ועוד. יום אחד נעקץ יחייא בשעת עבודתו בחצרו על ידי עקרב בבוהן רגלו. כרך לו מיד חוט חבל מסביב לאצבע הנגועה כדי שלא תחרק ההרעלה ותפשט בכל הגוף. כתגובה על צעקות כאבו הציעו לו נשי תימן כל מיני לחישות ורפואות. עד שבא יעיש התימני שוחט צעיר ופתח בחלפו את החבורה המנופחת השחורה באותה האצבע הנפגעה ויצא הי דם השחור המורעל ויחייא יצא מחוקת סכנה.

והנה הגיעה עונת הבציר בכרמים ונתבקשו ידים עובדות ויחייא מצא שוב עבודה לזמן ממושך. כאן מזוורת שוב עבודת הבציר לכל פרטיה ונלשון עשיר רת נילים וביטויים. בכום נפגש יחייא עם סוניה המופסית, שנתנה בו את עיי נה וכפתה עליו את אהבתה וגולה את המימותו ואולם לעיני רוחו רחפה תמיד הדמות הסהורה של רות. ופעם כשהציי קתהו רוחו בעונת חוסר עבודה ויצא לתל אביב כדי להסיר מלבו לרבע את העצב המקנה לעיניו באחת הרחובות דמותה המרנינה של רות. זו הדמות המזהירה, אשר חזה אותה תמיד בעיני רוחו בהשתפך עליו נפשו.

בספר תיאורים רבים של הווי התי נוסח תימן, והמספר מביא את הקורא לבית הכנסת ולבית החכם ומשמיץ לאור ניו תפילות שונות ודינים ומנהגים מכל ימות השנה. דומה, שגבור הסיפור עצ-מו הרחיק את נפשו מכל אלה והוא היה גורס: „יחוד של עדה? — לא! אחדות של מעמד? — כן!“ מבחינה לשונית מתקרב טביב לסג-נוגם של הזו ועגנון. המתיחות שבה נקראים הפרקים הראשונים של הספר, יורדת קצת בשני הפרקים האחרונים. הספר כולו נקרא בענין רב.

אף נושא סיפורו זה של טביב — כנושא שלושת כפריו הקודמים — הוא עליית התימנים וחבלי קליטתם ומיזוגם בתוך שאר העדות בארץ. במרכזו עומד הנער התימני יחייא בני שי החכם וי יחייא, מרועי העדה הקטנה בראשון לי ציון; זקן נלבב, שלאחר שזכה ונתגשם חלום חייו ועלה לארץ הקדושה. הורה לבני ביתו: אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות. לאחר הסתלקותו של הי חכם הזקן מרי יחייא הוטלה כל פרי נסה המשפחה — אלמנה צעירה יעוד שני ילדים קטנים — על הבן הבכור יחייא, חבר „הנוער“ הן בראשון לי (ראשון לציון). המצפה לכמה ימי עבו-דה מעטים אצל איכרי הכפר, והם מקי שים את לבם עם אחיהם החלוצים ומעי דיפס פועל ערבי מפיעי יהודי.

בכשרון תיאורי רב ובלשון עסיסית עשירה ונלכבת, מגילל לפנינו המספר את כל ההווי שי-חי העדה הקטנה בי תחום המשפחה. בחברה ובבית הכנסת, אנו מוכנסים לתוך בתיים הקטנים ומתי וודעים לחייהם הצניעים רואים אותם במלחמה קיומם הקשה בימות-החול ובי שמחת התעלותם והשראתם בשבת ומרי עד ואנו לומדים את מנהגיהם השונים, מתבשמים משיחותיהם עשירות הפולי קליר, טיעמים ממאבדיהם החרדיים שי הכנתם בבישול ובאפייה נעשית לעינינו בתנאים שונים. באי כמגילל לנו מתרשמים מדמויות הגברים והנשים הי מעוצבות כאן בכשרון אמנותי רב בידי המספר, אבות ובנים מזה ואימהות ובי גות מזה. וכל מין וזכויותיו והשגותיו וחובותיו תקוותיו. הנה אבי המשפחה השירי בבית, וזיאג הפונסתה. הנה האם עקרת הבית המסורה ללא גבול לבעלה ולבניה, הנושאת בכבוד את כתר האימהות על ראשה בעמלה בימות הי חול, ומאירה ומזהירה בתכשיטיה המררי בים ביום חג.

והנה אנו לומדים את שאלת מיזוג העדה השני בארץ לחטיבה יא מית אחת. עד כמה זו שאלה קשה, מבחינה נפשית ורוחנית. הנוער התימני יחייא המתקרב לחוגי הנוער האשכנזי במוש-בה, אל בני האיכרים אל הנוער העור-די ואל החלוצים בקיבוץ, יש שתסי-ביך הנחיתות שלו כלפי חברו האשכ-נזי הלבן, מעמידו במצב של „מקופח“ ונדמה לו כי הוא מונחה לרעה בזכויות החברה. בנסיונו הקשה הזה, לועמי יחייא בשעת ביקורו בחוות החלוצים הסמוכה, שם הוא נפגש עם רות הגימנוזיסטית מתל אביב. זו שהיי הקיבוץ קוסמים לה. ומבט במבט נפגשו וחוטים סמוריים נארגו מלב ללב, בתוקף האהבה נופלים גורי העדתיות וסיגייה המבדיר לים. רות מוזמנת לטיול ומקבלת את ההזמנה לבקר בביתו של יחייא. ביקור זה מעשיר את העולם חווייתי של רות ומדליק שלהבת אהבה גדולה בלבו של יחייא והקורא לומד מנהגים ונימוסין שונים, מתבשם ממימרות ופתגמים הי ריפים ומחכימים ומטעמים של מאכלים מזרחיים שונים. ורות זו, האשכנזיה הי יפה, הלכה לה ולא חזרה עוד, ויחייא מתענה כשנה תמימה ביסורי אהבת ומוניח את עבודתו ואת יאגתו.

אמו, ומסתגר בחדרו כל הימים, עד שיום אחד מצליחה אמו, לאחר דין ודי ברים קשים, לעוררו ולהוציאו מסיטי אהבה אלה ולהחזירו לחיים הרגילים ואל חובותיו כלפי המשפחה. והוא יו-צא לבקש יום עבודה. וחוסר העבודה במושבה היהודית מזריף מאוד. האיכ-רים העשירים שהתפנקו על ידי הנדיב הידוע מתרימים את הפועל העברי, את החלוץ ה„מוסקוביטי“, ומבכרים על פי